

quandoquidem eadem Dei actio sensibiles facit easdem hostias, ante & post miraculum transsubstantiationis.

RESP. Nego ant. Miraculum ibi est, ubi est quædam *interrupcio generalis alicuius Naturæ legis*. Porro, generalis Naturæ lex est; quod ibi non appareat panis & vinum, ubi non est substantia panis & vini.

Ante consecrationem, substantia panis & vini, lumen reflexum ad occursum hujus substantiarum panis & vini, impressio in oculis facta per lumen illud reflexum: ecce tibi *visibilitatem hostiæ consecrandæ & vini consecrandi*. Post transsubstantiationem, lumen reflexum contra generalē Naturæ legem ad occasionem corporis & sanguinis Christi, & impressio in oculis facta per illud lumen reflexum: ecce tibi *visibilitatem hostiæ consecratæ & vini consecrati*. Eadem est quoad rem utraque hæc visibilitas; licet non sit eadem quoad occasionem.

676. OBJ. IV. Juxta doctrinam catholicam, in Eucharistia desinit esse corpus Christi, ubi *corrumpuntur species eucharistiae*. Ergo est aliquid in Eucharistia, quod corruptioni subjacet: ergo in Eucharistia est aliquid à corpore Christi & ab actione Dei distinctum & diversum.

RESP. Omni hypothesi & opinioni ad species eucharisticas pertinenti, communis est hæc difficultas facilioremque obtinet solutionem in sententia Magnani, quam in alia qualibet sententia.

In hypothesi Magnani, *alteratio specierum eucharisticarum*, est merè apprens: *cessatio existentiæ*, relatè ad sacramentale corpus Christi, post certum aliquod tempus apparentis in istis speciebus alterationis, est realis.

Instituendo Sacramentum eucharisticum, voluit & decrevit Deus, ut corpus Christi in hostia & in calice existat & subsistat; præcisè quandiu ibi existisset substantia panis & vini: ut corpus Christi in hostia & in calice existere & subsistere desinat; eo præcisè tempore & modo quo,

post certum aliquod tempus, in talibus & talibus rerum circumstantiis ibi existere desiisset substantia panis & vini.

Hac omnia indefectibiliter cognoscit Deus; & cessationem existentiæ operatur, relatè ad eucharisticum Christi corpus; eo præcisè tempore & modo, quo ibi cessasset existentia panis & vini non consecrati.

677. COROLLARIUM. Ex iis omnibus quæ in hoc Articulo observata & exposita sunt, resultat & sequitur philosophica hæc veritas: scilicet, *sensibilem materiæ qualitatem vix magis aut melius esse cognitam, quam ipsius essentiam*.

ARTICULUS TERTIUS.

INFINITA MATERIÆ DIVISIBILITAS.

678. OBSERVATIO. Materiam ultra omnem imaginandi vim esse divisam, demonstrant experimenta innumera. An ipsa sit in infinitum divisibilis, à tribus circiter annorum millibus disputatur inter Philosophos; & adhuc sub judice lis est.

I. In præsenti quæstione, corpus quocumque, consideratum prout constans partibus inter se unitis, continuum nuncupatur. Hinc Continuum est, ala muscæ, granum frumenti, aquæ guttula, ingens planeta, exigua arenula.

II. Expendendum hic nobis occurrit, ope speculacionum metaphysicarum, utrum pars materiæ data, verbi gratia, Terra nostra aut tenuissima arenæ particula, in alias semper partes minores dividi possit in infinitum: an verò longa divisione tandem deveniatur ad partes, quæ non possint ulterius dividiri.

III. Censuit Zeno, Stoïcorum princeps, *Continuum*, seu datam quamlibet materiæ partem, constare punctis inextensis, iisque numero finitis. Ex quo concludere est continuum, juxta Zenonem, esse divisibile duntaxat, donec perveniat ad puncta illa inextensa, quæ divisioni ulteriori opponunt limites.

Censuere Peripatetici Continuum, seu datam quamlibet Materie quantitatem, verbi gratia, aliam muscae, constare atomis in infinitum divisibilibus. In duplum scinduntur illi classem.

Dicunt alii in Continuo infinitas non esse partes actuales, sed partes duntaxat potentiales; seu partes quæ non sunt partes ante divisionem, sed quæ fieri possunt partes per divisionem factam.

Admittunt alii in Continuo partes actuales in infinitum, seu partes actu existentes & distinctas, numero infinitas.

679. ADNOTATIO. I. Nihil communī inter se habent Puncta zenonica & Puncta mathematica.

I. *Punctum zenonicum*, si existat, est elementum in teria determinatum, omnem à se excludens extensionem, omnem compositionem, omnem partium multiplicitudinem.

II. *Punctum mathematicum* est infinitè parva in teria portio, in se extensa aut inextensa: quæ considera ut vel ut origo vel ut terminus alicujus dimensionis in tali corpore determinanda.

Ex Punctis suis realem omnem extensionem excludit Zenonista: ita ut ruat omnis ejus theoria, si demonstratum fuerit quod omne Materie elementum sit in se extensum & partibus distinctis compositum. In concipiendis suis Punctis, realem omnem ab ipsis extensionem non excludit Mathematicus; sed præcindit ab infinitè parva extensione reali quæ potest ipsis inesse, & quacum stare possunt mathematicæ omnes ipsius demonstrationes.

680. ADNOTATIO. II. Observavit & demonstravit Philosophus Keil, natione Anglus in sua ad veram Physicam Introductione, præcipua quædam argumenta, quæ in infinitam Materie divisibilitatem, tanquam totidem absurditates, objiciuntur, esse veras & evidentes totidem propositiones: scilicet,

II. *Finitam Materie quantitatem habituram esse partes ac-*

tuales & distinctas, numero infinitas. Vera & evidens est, non vero absurdum, hæc propositio. Linea enim exapedalis est finita, & partes habet numero infinitas.

II. *Finitam Materie quantitatem futuram esse æqualem quantitatæ infinitæ.* Vera & evidens est, non vero absurdum, hæc propositio. Linea enim exapedalis est finita; & æqualis est punctis numero infinitis quibus ipsa constat, & quæ sunt ipsius partes.

III. *Futura esse Infinita alia aliis majora.* Vera & evidens est, non vero absurdum, hæc propositio. Numerus enim partium quæ Terram totam componunt, est major numero partium quæ medium componunt Terræ partem. Uterque tamen partium numerus est infinitus: quia uterque est in dividendo inconsuimabilis & infinitus (368 & 685).

PROPOSITIO PRIOR.

681. Non admittenda sunt Puncta Zenonica: seu Continuum non constat partibus reali omni extensione carentibus.

DEMONSTRATIO. Ex idea extensionis & ex idea materie, demonstrative fluit prioris hujus Propositionis veritas.

I. Evidens est extensionem Continui cujuscumque, verbi gratia, molis lapideæ aut ligneæ aut metallicæ, enasci & resultare ex natura & unione partium Continuum illud componentium; ergo partes illæ non sunt in se ipsis inextensæ.

Demonstratur consequentia. Si partes Continui essent inextensæ, Continuum ipsum omni extensione carere necesse foret; ac proinde Terra ipsa nostra omni penitus extensione careret: falsum consequens, ergo & antecedens.

Demonstratur major. Inextensum inextenso additum non potest facere aliquid extensem: ergo, si partes Continui sint in se inextensæ, Continuum ipsum erit necessario inextensem.

Demonstratur antecedens. Ex pluribus negationibus
Tom. II. 36 :

extensionis ceadunatis, non magis potest efflorescere extensem: quam ex adunatis pluribus pecunia negationibus, potest efflorescere summa pecunia; quam ex adunatis pluribus visionis negationibus, potest efflorescere visio. Atqui plura puncta zenonica coadunata, quoad extensionem, sunt plures extensionis negationes, ipsismet fatentibus Zenonistis: ergo ex illis non potest efflorescere aliquid extensem.

Major est evidens. Nihil enim additum nihilo, & infinites nihilo additum, semper facit evidenter nihil: ergo si partes Continui sint in seipsis inextensem; inextensem esse ipsummet Continuum, inextensem esse Terram nostram totam, necesse erit: quod est manifeste falsum & absurdum.

II. Imaginatione aut cogitatione concipe *aliquid elementum materiæ*, quantecumque tenuitatis; tenuitatis centies aut millies minoris ea quam punctis suis attribuere volet quis Zenonista: in hoc materiæ Elemento, multiplicem concipies faciem, quarum una non est alia; quarum una zenithum, altera nadirum, tertia orientem quartam occidentem, quinta septentrionem, sexta meridiem respicit. Ergo nullum est materiæ Elementum in se simplex, in se carens partibus distinctis, in se inextensem: affirmandum enim est de rebus, quod mens essentialiter concipit in rebus (69).

Ergo & cum natura extensionis, & cum idea materiæ, manifeste pugnant Puncta zenonica. Q. E. D.

PROPOSITIO POSTERIOR.

682. *Verisimillimum est Materiam esse in infinitum divisibilem.*

DEMONSTRATIO. Resultat infinita Materiæ divisibilitas, tum ab *idea materiæ*, quæ nunquam potest concipi sine partibus distinctis; tum ab *idea extensiæ*, quæ concipitur remanere post omnem divisionem possibilem; tum ex mul-

tis propositionibus geometricis, quarum demonstrata veritas stare non posse videtur, sine infinita materiæ divisibilitate.

I. Continuum aliquod, seu aliquam materiæ portionem, verbi gratia, Terram nostram totam aut exiguum aliquam arenulam mente concipe; & in ea materiæ portione, post idealem quamcumque ipsius divisionem, permanentem accipe aliquam *particulam*, quam volueris minimam, & quam non ultra divisibiliter esse judicaveris aut volueris.

In hac Materiæ particula, ut modo observavimus, multiplicem concipis faciem, quarum una non est alia: cur, volente Deo, una non poterit existere sine altera; una non poterit ab altera separari? Ergo iterum, divisibilis est ea quantulacumque materiæ particula, quam judicaris aut volueris esse indivisibilem: ergo in infinitum divisibilis est in se materia.

II. Divisione minuitur, sed non annibilatur, *extensio materiæ*: ergo, post factam aut conceptam quamcumque continui divisionem, subsistit ipsius extensio, sicut subsistunt divisæ ipsius partes.

Multiplicitatem partium essentialiter importat extensio materiæ, ipsis fatentibus Zenonistis: ergo, quoniam subsistit extensio in elementis Continui divisis, duplum saltem partem necessario habebunt elementa hæc, ad quantulacumque tenuitatem adducta. Ergo, post quamcumque divisionem factam aut conceptam, divisibilis in se remanet materia: ergo in infinitum est in se divisibilis.

III. Ex propositionibus iis geometricis, quæ videntur infinitam materiæ divisibilitatem importare, unicam assumemus: eam scilicet quæ demonstrat infinitas posse duci lineas distinctas & diversas, Tangentem inter & Circumferentiam ejusdem Circuli (*Math. 375*).

Inter Tangentem & Circumferentiam unius Circuli, supponamus interponi *Planum aliquod metallicum*, una linea aut uno pollice longum. Super longitudinem hujus Plani metallici, duci poterit numerus linearum diversarum infinitus.

Ergo partes diversas, numero infinitas, habet longitudi-
nali metallici hujus plani: ergo partes etiam diversas,
numero infinitas, habet ejusdem Plani latitudo & profun-
ditas. Q. E. D.

OBJECTIONES SOLVENDÆ.

683. OBJ. I. Ideo præcipue rejiciuntur inextensa Zenonis puncta, quia repugnat extensionem resultare ex punc-
tis in se inextensis: atqui hæc ratio nulla est. Probo min.
Linea mathematica, in longitudinem extensa, resultat ex
punctis mathematicis in se inextensis: numerus resultat ex
variis unitatibus, quarum nulla in se habet rationem nu-
meri. Ergo, à pari, extensio potest ex inextensis resultatere.

RESP. Conc. maj., & nego min. Ad probat., nego sup-
positum prioris partis, & consequentiam partis posterioris.

I. Tam repugnat quod Linea mathematica, in longitu-
dinem extensa, resultat ex infinito punctorum in se inexten-
sorum numero: quam repugnat quod ens existens resul-
tet ex negationibus aut privationibus existentiæ, numero
infinitis; quod ens intelligens resultat ex negationibus aut
privationibus intellectivitatis, numero infinitis.

Unde, Linea mathematica, in longitudinem exten-
sa, resultat ex infinito numero punctorum mathematico-
rum, quibus singulis infinite parva est in omnem sensum
extensio. Nihil autem simile potest resultatere ex infinito
punctorum zenonicorum numero, quibus singulis nulla
omnino supponitur esse realis extensio (677).

II. Unitas, quæ sola numerum non efficit, & quæ aliis
addita unitatibus efficit numerum, nullatenus probat quod
inextensem inextenso additum possit facere aliquid exten-
sum; & plausibilem affero disparitatis rationem.

Unitas non est numerus, ratione suæ solitudinis. Si
unitati addas unitatem; unitati adimis suam solitudinem;
tollis preinde rationem, per quam unitas non erat num-
erus, addendo ens enti. At punctum zenonicum est inexten-

sum per suam extensionis negationem: quam negationem
non tollis, addendo ipsi aliam extensionis negationem. Ne-
gatio enim non potest formaliter excludi, nisi per ens
positivum ipsi oppositum.

684. INST. Verisimillimum est dari quædam corporum
prima principia (698). Sed si indivisibles non sint atomi
quibus varia constant corpora, nulla dantur prima corpo-
rum principia: ergo verisimillimum est atomos esse indivi-
sibles; ac proinde, dari atomos zenonicas, seu puncta ze-
nonica. Probo min. Si Atomi quibus varia conflantur &
constant corpora, non sint indivisibles; possunt illæ in
alias atomos dividi & in alia principia resolvi: ergo, si in-
divisibles non sint atomi quibus varia conflantur corpora,
nulla dantur prima corporum principia.

RESP. Conc. maj., & nego min. Ad probat., dist. ant.
Possunt illæ in alias atomos dividi & in alia principia re-
solvi; sic tamen ut illæ ita dividenda & resolvenda non
sint, conc. ant.: sic ut illæ sint ita dividenda & resolen-
da, nego ant. & cons.

I. Si per prima corporum principia, intelligas quasdam
materiæ particulas, quibus nullæ dari possint minores: nul-
la reperies prima corporum principia. Nulla enim existit,
nulla concipitur particula materiæ, quantulæcumque tenui-
tatis esse supponatur; quæ non habeat duas facies distinc-
tas, alteram orienti & alteram occidenti obversas. Cur
prior facies, volente auctore Naturæ Deo, erit à posterio-
re inseparabilis?

II. Ut atomi dicantur prima corporum principia, sufficit
in ipsas resolvi varia corpora; ipsas vero non resolvi in
aliud aliquod principium. Tales sunt primigenia illæ par-
tes materiæ, quæ elementa aut atomi vocari solent à Physi-
cis; quæque, licet in se divisibiles, à nullo agente creato pos-
sunt realiter dividi: stabilem hanc indisionem dante ipsis
voluntate stabiliter supremi Naturæ Auctoris, quæ Naturam
facit esse id quod ipsa est.

685. OBJ. II. Detur tenuissima auri Lamina, cujus longitudo & latitudo sint unius linea; & cujus crassitas aut profunditas vix duodecimam lineam partem adaequat.

Si Materia foret in infinitum divisibilis, posset tenuissima hæc auri lamina, in plures & plures superficies divisa, totum hunc existentem Mundum, imo & innumeros alios, si existerent, Mundos involvere: absonum ratione consequens, ergo & antecedens. Idem dictum esto de ala muscæ.

RESP. Admissa suppositione, conc. maj., & nego min. In eo fundatur totum hujus objectionis robur, quod existiment nonnulla ingenia, rem aliquam judicari debere absurdam & rationi absonam, quando ipsam imaginatione non possunt consequi. At illud judicium est evidenter indignum omni homine philosophari assueto: qui non potest ignorare multa esse in se verissima & certissima quibus laeditur imaginatio. Debet ergo Ratio in multis Imaginatio nem corrigere (504).

Concipit autem ratio quod aurea haec lamina, aut alia quocumque materia, post factam quamcumque divisionem, perseveret esse materia; perseveret habere multiplices facies inter se distinctas, ac proinde a se invicem absolutè separabiles.

Separationem hanc non poterunt in infinitum operari agentia creata, propter defectum mediorum ad hanc operandam necessariorum. At cur non poterit ipsam in infinitum operari supremus Naturæ auctor & arbiter Deus; qui sola sua omnipotenti voluntate operatur?

686. INST. I. Si Continuum sit in infinitum divisibile; sequitur quod Deus nunquam possit pervenire ad ultimam divisionem ne minimi quidem Continui, verbi gratia, exiguae arenulae: falsum consequens, ergo & ant.

RESP. Conci: maj. & nego min. Falsa & absurdia apparet minor: si consulatur Imaginatio, res pingere, non res judicare nata.

At falsa & absurdâ nullatenus apparebit eadem minor, si consulatur ratio: quæ facillimè concipit & judicat, post quamcumque divisionem factam, remanere quasdam materiæ partes extensas, quibus variæ sint facies à se invicem separabiles.

687. INST. II. Si Continuum sit in infinitum divisibile, supponi potest in infinitum divisum. Sed in illa saltem hypothesi, partes ipsius divisæ jam nulli patebunt divisioni: jam dabitur materia nullius divisionis capax; jam dabuntur puncta zenonica.

RESP. Dist. maj. Si Continuum sit in infinitum divisibile, divisibilitate consummabili, supponi potest in infinitum divisum, conc. maj: si Continuum sit in infinitum divisibile, divisibilitate inconsummabili, seu divisibilitate quæ nunquam possit ad ultimum suum terminum reduci, quæ ulterioris divisionis semper includat possibilitatem; Continuum supponi potest in infinitum divisum, nego maj: nego proinde suppositum minoris & consequentiam.

I. Cum dicimus materiam esse in infinitum divisibilem: sensus est, quod materia, post quamcumque divisionem in ipsa factam aut suppositam, novis adhuc pateat divisionibus in infinitum nunquam consummandum & exhaustendum; quod materia nunquam possit per divisionem adduci ad aliquam tenuitatem, in qua non retineat partes distinctas, quae possint aliæ ab aliis dividii & separari.

II. Infinita est Materiæ divisibilitas: quia finito nullo divisionum numero potest exhaustiri. Inconsummabilis est Materiæ divisibilitas: quia, post quamcumque divisionem in ipsa factam aut suppositam, semper concipitur constare partibus à se invicem distinctis, à se invicem separabilibus. (680).

688. INST. III. Si Continuum sit in infinitum divisibile; oportet ut partes reales in se includat numero infinitas: absurdum consequens, ergo & ant. Probo min. Si pes cu-

bicus marmoris, quem in generale Continui exemplum hic assumemus, partes reales in se includeret numero infinitas; pes ille marmoris cubicus extensionem haberet in omni sensu infinitam: absurdum consequens, ergo & ant. Probo maj.

Supponamus requiri mille millionum millia ex illis partibus materialibus quibus inest *extensio omnium minima*, ad constituendam extensionem cubicæ unius linea. Numerus ille centies acceptus extensionem cubicis centum lineis æqualem constitueret; infinites acceptus extensionem infinito linearum cubicarum numero æqualem daret, ac proinde extensionem in omni sensu infinitam.

RESP. Conc. maj. & nego min. Ad probat dist. maj. Si pes cubicus marmoris, partes reales *determinatae magnitudinis*, in se includeret numero infinitas; pes ille marmoris cubicus extensionem haberet in omni sensu infinitam, conc. maj: si pes cubicus marmoris, partes reales magnitudinis indeterminatae & in infinitum decrescentis, in se haberet numero infinitas; pes ille marmoris cubicus extensionem haberet in omni sensu infinitam, nego maj; & sic distincta min. nego cons.

Ad tertium, nego suppositum: nego scilicet quod in cubico illo marmoris pede, aut in alia quacumque materia, sint ullæ *partes omnium minima*. Infinitus partium determinatae magnitudinis numerus, quantulacumque esse supponatur hæc partium determinatae magnitudo, extensionem equidem infinitam constitueret: at infinitum talium partium numerum nulla habet materia. Duplici modo erratur, circa magnitudinem partium quibus conflatur pes ille marmoris cubicus, in exemplum generale adductus.

I. In eo erratur, quod supponantur pedi huic marmoris cubico infinitæ partes magnitudinis determinatae, qua minor nulla detur aut dari possit. In cubico illo marmoris pede, nulla pars existit, nulla pars potest concipi, cui sit *extensio omnium minima*. Pars enim quæcumque assignata aut assignabilis, duas habet medietates, quatuor habet quadrantes, & sic in infinitum.

II. In eo iterum erratur, quod supponatur ex infinito partium decrescentium numero, infinita resultare extensio: quæ suppositio manifeste falsa & absurdâ est. Nam, detur finita aliqua extensio, verbi gratia, extensio ex pedalis: quæ per medietates in infinitum dividatur. Totum erit 1: prima divisio erit $\frac{1}{2}$, quæ bis accepta æquabit præcise totum: tertia divisio erit $\frac{1}{4}$, quæ quater accepta totum præcise æquabit: divisiones sequentes erunt $\frac{1}{8}, \frac{1}{16}, \frac{1}{32}, \frac{1}{64}, \frac{1}{128}, \frac{1}{256}, \dots \frac{1}{w}$; & omnium illarum divisionum summa infinita æquabit præcise totum, seu extensionem ex pedalem.

688. INST. IV. Quidquid est creatum, est finitum: repugnat enim creatio Infiniti (466) Sed partes materiae sunt creatæ: ergo partes materiae non sunt infinitæ.

Et confirmatur: quia tam repugnat creari à Deo numerum infinitum partium materialium; quam repugnat creari numerum infinitum Individuorum in quacumque specie animali aut vegetali (466 & 470).

RESP. Dist. maj. Quidquid est creatum est finitum in sua natura, in sua perfectione, conc. maj. est finitum in numero partium, sub dist. in numero partium determinatae magnitudinis, conc. in numero partium magnitudinis in infinitum decrescentis, nego.

I. Repugnat creari à Deo substantiam aliquam, in ratione perfectionis aut extensionis infinitam: quia repugnat exauriri, tum infinitam & inconsuibilem hujus substantiæ perfectibilitatem aut augibilitatem, tum infinitam & inconsuibilem Dei participabilitatem & activitatem. At philosophica & plausibilis nulla docet & suadet ratio, non posse creari à Deo *substantiam in natura sua finitam*; cujus natura finita & limitata constituantur infinito partium inter se distinctarum & à se invicem separabilium numerò.

II. Ad confirmat. nego ant. & paritatem. Dum concipitur *infinitus Individuorum numerus*, simul concipitur quod

infinitus illa numerus non possit totus creari. Dum concipiatur in pede marmoris cubico *infinitus partium numerus*, simul concipiatur quod possit totus creari ille numerus. Ergo, vi fundamentali omnium scientiarum principii, affirmandum est, quod creatio prioris numeri repugnat; quod non repugnet creatio numeri posterioris.

689. OBJ. III. Si materia est in infinitum divisibilis; superficies quæcumque materialis, uno pollice longa, infinita habet in sua longitudine puncta. Si superficies hæc habet in sua superficie puncta numero infinita: mobili ipsam percurrenti & punctum ipsius unicum singulis instantibus contingentem, necessaria erunt instantia numero infinita, ac proinde tempus infinite longum, ut totam ipsius longitudinem percurrat: absurdum consequens, ergo & ant.

RESP. Concedo priorem majoris partem, & nego posteriorem. Ex eo quod superficie uno pollice longæ infinitus sit punctorum distinctorum numerus, non sequitur quod mobili ipsam percursu necessarium sit tempus infinitum.

I. Ut materia, sic in infinitum divisibile est tempus. Potest enim horæ spatium in partes proportionaliter decrescentes in infinitum dividi in hunc modum, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$, $\frac{1}{64}$, $\frac{1}{128}$, $\frac{1}{256}$, ..., $\frac{1}{\infty}$: infinita autem partium illarum summa adæquabit præcise horæ spatium. Similiter in infinitum divisioni patet media pars horæ, unum minutum primum, unum minutum secundum.

II. His positis, facile est solvere præsentem difficultatem, quæ est celebre Zenonis ad Diogenem argumentum.

Spatium aliquod determinatum, verbi gratia, *extensio expedalis*, exigit à mobili ipsum percurreate, tempus aliquod determinatum, verbi gratia, *unum minutum secundum*. Pars infinite parva hujus spati percurrendi, exigit infinite parvam hujus minutus secundi partem.

III. Ut à mobili percurratur totum illud spatium,

punctis constans numero infinitis, quorum summa infinita æqualis est extensiæ expedali: requiriatur instantia numero infinita, quorum summa æqualis est uni minuto secundo. Ergo falsum est quod infinita materia divisibilitas importet impossibilitatem motus; aut quod in hypothesi materiae in infinitum divisibilis, requiriatur tempus infinitum, tota aliqua æternitas, ut ab aliquo Mobili percuratur finitum aliquod spatium.

IV. Intricatus olim & impeditus Diogenes ultima hac difficultate, qua impugnabatur à Zenone motus possibilis surrexit è sedili suo; per suam Scholam ambulavit, & ambulando, possibilem esse motum demonstravit. Sciebat ille, quod jam saepè observavimus, veritatem aliquam in se certam & demonstratam non ideo debere deseriri aut in dubium vocari; quia gravis aut etiam insolubilis aliqua difficultas ipsam impugnat.

690. ADNOTATIO. Ex philosophica ista *infinitæ divisibilitatis* theoria intelliges simul & senties, quam tenebrosis necessario obvolvatur nubibus humana Mens: quoties audet illa finitas suas ideas immittere & extendere in ipsam *Infiniti Naturam*, in ipsam rebus in quibus ipsi plenissime demonstrata est *Infiniti existentia*; in quibus ipse maxime obvia est *Infiniti natura*; in quibus nulla Mysteriorum vicinitate angitur & coarctatur intrinseca ipsius activitas.

Illud saltem emolumenti ex tenebris ista quæstione reportet nostra Mens: ut suæ sibi tenuitatis & imperfectionis conscientia, dediscat velle altius sapere.

Solemne est ineptis & imperitis Philosophis existimare, vel se omnia scire, vel posse omnia ab ipsis sciri. Sapientis est Philosophi, scrutari & expendere quoque pervia sit humanæ menti *veritas*; veritatem, quoque fas est indagare; & ubi jam non licet ultra indagare veritatem, ab indaganda desistere.